

Muistio

28.2.2024

VN/24181/2023

Uhripoliittinen toimenpideohjelma: rahoitustyöryhmän kokous

Aika 28.2.2024 klo 10.00-11.30

Paikka Oikeusministeriö (Eteläesplanadi 10), nh. Lainhuuto

Osallistujat Elina Ruuskanen, oikeusministeriö (pj.)
Mervi Sarimo, oikeusministeriö
Venla Roth, oikeusministeriö
Arto Hietanen, sisäministeriö
Roope Jokinen, sisäministeriö
Minna Viuhko, sosiaali- ja terveysministeriö
Mirja Nyroos-Seppänen, sosiaali- ja terveysministeriö (STEA)
Kristel Stenman-Huuskonen, työ- ja elinkeinoministeriö (kohdasta 3.)
Suvi Nipuli, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Pauliina Sillfors, oikeusministeriö (siht.)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Elina Ruuskanen avasi kokouksen klo 10.01 ja toivotti kaikki tervetulleiksi. Hyväksyttiin kokouksen asialista.

Ruuskanen esitteli lyhyesti uhripoliittisen toimenpideohjelman valmistelemiseksi asetetun hankkeen. Uhripoliittisen toimenpideohjelman tavoitteena on turvata uhrien tukipalveluiden rahoitus ja parantaa rikoksen uhrien asemaa rikosoikeudellisissa menettelyissä. Lisäksi Ruuskanen esitteli hankkeelle asetetun ohjausryhmän tehtävät.

2. Osallistujien esittäytyminen

Pidettiin esittäytymiskierros.

3. Työryhmän tehtävät ja alustava työsuunnitelma

Ruuskanen esitteli rahoitustyöryhmän tehtävät ja työryhmälle laaditun työsuunnitelman. Työryhmän asettamispäätös ja työsuunnitelma toimitettiin kokouskutsun mukana työryhmän jäsenille ja varajäsenille. Työsuunnitelmaan on koottu työryhmän tehtävät ja aikataulu. Työryhmän toimikausi on 12.2.-31.12.2024.

Työryhmän tulee laatia ehdotus rikoksen uhrien yleisten ja erityisten tukipalveluiden rahoituksen turvaamiseksi sekä rahoitusvastuiden edelleen selkeyttämiseksi. Edellisen kerran rikoksen uhrien

Postiosoite

Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite

Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin

Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi

Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet

E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

tukipalvelujen rahoitusvastuita on laajemmin tarkasteltu vuosina 2014-2015. Ruuskanen kertoi, että työryhmän tulee työssään huomioida edellinen laaja-alainen valmistelu. Tukipalveluiden rahoitusmallit ja -vastuut ovat yhä pitkälti vuosina 2014-2015 tehtyjen ratkaisujen mukaisia. Edellisen uhripoliittisen toimikunnan loppuraportti on linkitetty työryhmän asettamispäätökseen. Ruuskanen kertoi, että työryhmän on kiinnitettävä erityistä huomiota EU:n ja kansainvälisen sääntelyn edellyttämien tukipalveluiden toteuttamiseen järjestöjen toiminnassa. Työryhmän tulee selvittää tarvittava rahoitustaso lakisääteisten EU:n ja kansainvälisen sääntelyn edellyttämien tukipalveluiden vähimmäistason turvaamiseksi.

Mervi Sarimo nosti esiin komission antaman ehdotuksen (COM(2022) 105 lopullinen) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan torjumisesta ja ehdotuksen (COM(2023) 424 final) rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevan direktiivin 2012/29/EU (ns. uhridirektiivi) muuttamisesta. EU:n edellyttämiin vähimmäistason palveluihin ja resurssitarpeisiin voi direktiivikäsittelyjen myötä tulla muutoksia. Todettiin, että työryhmä ottaa asian huomioon mietinnössään.

Ruuskanen kertoi, että työryhmän tulee lisäksi ottaa huomioon oikeusministeriössä laadittava arviomuistio rikosuhrimaksujen korotusmahdollisuuksista. Työryhmän tulee tehdä esitys mahdollisesti korotettujen rikosuhrimaksujen käytöstä ja kohdentamisesta uhrien tukipalveluihin. Mahdolliset korotukset ovat kuitenkin maltillisia, joten rikosuhrimaksujen korotukset eivät tule yksinään turvaamaan rikoksen uhrien tukipalvelujen rahoitustarpeita. Tällä hetkellä rikosuhrimaksuilla rahoitetaan Rikosuhripäivystyksen ja Nollalinjan toimintaa. Mervi Sarimo tekee arviomuistiota rikosuhrimaksujen korotusmahdollisuuksista erillisenä työryhmän työstä.

Ruuskanen jatkoi, että työryhmän tulee ottaa huomioon hallitusohjelmaan sisältyvä kirjaus maahanmuuttoon liittyvän työperäisen hyväksikäytön (ihmiskaupan) uhrien tukipalveluiden turvaamisesta. Tarkoitus ei ole keskittyä vain ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään, vaan fokuksen tulee olla järjestöjen tuottamissa tukipalveluissa ihmiskaupan uhreille. Venla Roth täydensi, että komissio on tehnyt ehdotuksen (COM(2022) 732 final) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta tehdyn direktiivin 2011/36/EU muuttamisesta (ns. ihmiskauppadirektiivi).

Keskusteltiin ihmiskauppadirektiiviin ehdotetuista muutoksista, ihmiskauppadirektiivin suhteesta uhridirektiiviin ja ihmiskaupan uhrien tukipalveluiden nykyisistä rahoitusvastuista. Ihmiskaupan uhrien kannalta nykyinen rahoitustilanne vaikuttaa haastavalta. Ihmiskaupan uhreille tuotettavia palveluita ei ole sisällytetty Rikosuhripäivystykselle vuosiksi 2018–2027 annettuun julkiseen palveluvelvoitteeseen uhridirektiivin mukaisten uhrien yleisten tukipalveluiden tuottamiseksi ja tarjoamiseksi. Ihmiskaupan uhrien määrän kasvaessa jatkuvasti nykyinen rahoitustaso ei näytä vastaavan siihen tarpeeseen, joka ihmiskaupan uhreille suunnatuissa erityistukipalveluissa on. Rahoitusvastuita tulisi selkeyttää nykyisestä.

Keskusteltiin muista seikoista, jotka työryhmän tulee ottaa työssään huomioon. Mirja Nyroos-Seppänen kertoi, että tämän hetken tiedon mukaan STEAn kokonaisavustusmäärät tulevat laskemaan tulevien vuosien aikana rajusti. Joidenkin toimintojen kohdalla saatetaan joutua miettimään, miten rahoitus jatkossa järjestyy. Todettiin, että työryhmän tulee esittää asiasta oma näkemyksensä. Lisäksi todettiin, että työryhmän tulee huomioida järjestöjen tuottamien rikoksen uhrien tukipalvelujen merkitys rikosprosessin sujuvuuden ja rikosvastuun toteutumisen kannalta.

Sovittiin, että työryhmä kokoontuu työsuunnitelmassa ehdotetun mukaisesti. Kokoukset kestävät lähtökohtaisesti kaksi tuntia, mutta työperäisen hyväksikäytön (ihmiskaupan) uhrien tukipalveluja koskeva kesäkuussa pidettävä kokous kestää kaksi ja puoli tuntia. Rikosuhripäivystystä ja/tai ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmää voidaan kuulla kokouksen aluksi.

4. Järjestöjen kuuleminen

Ruuskanen kertoi, että työryhmän tulee kuulla asettamispäätökseen kuultavaksi kirjattuja järjestötoimijoita. Nämä järjestöt tuottavat EU:n ja kansainvälisen sääntelyn edellyttämiä tukipalveluita rikoksen uhreille. Työryhmän asettamispäätös on toimitettu tiedoksi useille järjestöille. Ruuskanen totesi, että työryhmä voi halutessaan kuulla myös muita järjestöjä ja kysyi tälle tarvetta.

Keskusteltiin turvakotipalvelujen mahdollisesta kuulemisesta. Ruuskanen totesi, että turvakotien rahoitukseen liittyvät kysymykset ovat rajattu työryhmän tehtävien ulkopuolelle. Turvakotipalvelujen rahoitusmekanismi on jo nykyisellään selkeämpi ja yksinkertaisempi. Turvakotien rahoituksen turvaamiseen liittyvistä kysymyksistä vastaa sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö.

Keskusteltiin siitä, pitäisikö työryhmän kuulla kidutettujen kuntoutusta tarjoavia toimijoita, kuten Diakonissalaitosta. Työryhmälle jäi kuitenkin epäselväksi, onko kyse kuntoutustoiminnasta vai rikosuhripalvelusta. Puheenjohtaja kertoi selvittävänsä asiaa ja palaavansa työryhmälle sähköpostitse. Lisäksi keskusteltiin muiden toimijoiden mahdollisesta kuulemisesta, jolle ei kuitenkaan tässä kohdin nähty tarvetta. Työryhmän on keskityttävä kuulemaan niitä toimijoita, jotka tuottavat EU:n ja kansainvälisen sääntelyn edellyttämiä tukipalveluita.

Todettiin, että työryhmä kuulee ainakin asettamispäätökseen kirjattuja järjestötoimijoita sekä suullisesti että kirjallisesti. Selkeyden vuoksi järjestöille lähetettävään kuulemiskutsuun kirjataan maininta turvakotien rahoitukseen liittyvien kysymysten rajaamisesta työryhmän tehtävien ulkopuolelle. Kuulemistilaisuus järjestöille pidetään 16.4.2024. Sihteeri lähettää työryhmän jäsenille kalenterikutsun tilaisuuteen. Ruuskanen toimittaa työryhmän jäsenille järjestöille esitettävät kysymykset kommentoitavaksi.

5. Muut asiat

Ei muita asioita.

6. Seuraava kokous

Sihteeri laatii Doodle-kyselyn työryhmän toukokuun, kesäkuun ja syyskuun kokouksista. Kokoukset ovat lähtökohtaisesti läsnäkokouksia, mutta etäosallistuminen on tarvittaessa mahdollista.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.35.